

Valtiovarainministeriö, Vero-osasto

Viite: lausuntopyyntö 5.12.2014, VM125:00/2014, Selvitys pienyritysten maksuperusteisesta arvonlisäverotuksesta

Pienyritysten maksuperusteinen arvonlisäverotus

Valtiovarainministeriö on lausuntopyynnössään pyytänyt Suomen Veroasiantuntijat ry:ltä lausuntoa valtiovarainministeriön laatimasta selvityksestä koskien maksuperusteiseen arvonlisäveroon siirtymistä pienyrityksissä.

Yhdistys kiittää annetusta lausuntomahdollisuudesta ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Yleistä

Yhdistys pitää tarkoituksenmukaisena ja myönteisenä, että pienyrityksille annettaisiin mahdollisuus maksuperusteisen arvonlisäveron käyttöön ottamiseen.

Valtiovarainministeriö esittää selvityksessä johtopäätöksenä, mikäli pienyritysten maksuperusteiseen arvonlisäverotukseen halutaan ylipäänsä siirtyä, että maksuperusteinen arvonlisäverotus otettaisiin käyttöön ns. symmetrisenä mallina. Tällöin verovelvollinen, joka ryhtyy soveltamaan maksuperusteista arvonlisäverotusta, olisi velvollinen soveltamaan maksuperusteista arvonlisäverotusta sekä myynteihin että ostoihin.

Ns. epäsymmetrisessä mallissa verovelvollinen olisi sitä vastoin oikeutettu soveltamaan maksuperustetta vain myynteihin, kun taas verovelvollisella olisi mahdollisuus soveltaa suoriteperustetta ostoista tehtäviin arvonlisäverovähennyksiin, minkä seurauksena ns. epäsymmetrisen mallin käyttöönottoaminen parantaisi useimpien pienyritysten maksuvalmiutta ns. symmetristä mallia paremmin.

Yhdistys katsoo, että maksuperusteista arvonlisäverotusta koskevan soveltamismallin valintaan vaikuttavat olennaisesti esimerkiksi se, kuinka voimakkaasti mallilla pyritään tukemaan pienyritysten maksuvalmiutta samoin kuin se, millainen painoarvo sääntelyn neutraalisuuden, selkeyden ja hallinnollisen yksinkertaisuuden vaatimuksille halutaan antaa.

Selvityksessä on esitetty hyviä ja painavia perusteluja ns. symmetrisen mallin käyttöönotolle. Selvityksessä on toisaalta esitetty voimakkaita perusteluja ns. epäsymmetrisen mallin käyttöönottamista vastaan.

Tältä osin yhdistys huomauttaa, että voimassaolevan arvonlisäverolain perusteella maksuperusteista arvonlisäverotusta soveltavilla verovelvollisilla on ny-

kyisin oikeus ns. epäsymmetriseen menettelyyn. Vastaavasti muilla verovelvollisilla on tilikauden aikana oikeus toimia epäsymmetrisesti soveltaen myynteihin laskutusperustetta mutta ostoihin suoriteperustetta. Yhtä lailla arvonnäköisäveron vähennysoikeutta ei ole sidottu laskun maksamiseen, vaan verovelvollisella on verollista liiketoimintaa varten tekemästään hankinnasta oikeus arvonnäköisäveron vähennykseen, vaikka verovelvollinen ei koskaan laskua maksaisikaan esimerkiksi maksukyvyttömyyden vuoksi. Tässä valossa on mahdollista katsoa, että sinänsä arvonnäköisävero-oikeudellisesti pätevän symmetrisen mallin käyttöönotto olisi ristiriidassa voimassaolevaa lakia säädettäessä valittujen linjausten kanssa. Selvityksessä esitetyn sääntelyn seurauksena maksuperusteista arvonnäköisäverotusta jatkossa soveltavat verovelvolliset menettäisivät muille verovelvollisille jäävän oikeuden epäsymmetrisyyteen myyntien ja ostojen ajallisen kohdistamisen suhteen.

Yhdistys pitää perusteltuna, kuten selvityksessäkin on esitetty, ettei kahden verovelvollisen välisiin liiketoimiin ulotettavaa maksuperusteista mallia eikä myöskään vain tilikauden aikana sovellettavaa maksuperusteisuutta koskevaa mallia otettaisi käyttöön. Maksuperusteisuuden ulkopuolelle ei ole myöskään tarkoituksenmukaista rajata verovelvollisia esimerkiksi arvonnäköisäverotukseen liittyvien ilmoitus- tai maksulainlyöntien vuoksi.

Muita yksittäisiä näkökohtia

Selvityksessä esitetään, että mikäli maksuperusteinen arvonnäköisäverotus otettaisiin käyttöön symmetrisen mallin mukaisesti, se korvaisi nykyisen ammatinharjoittajiin sovelletun sääntelyn. Selvityksessä on arvioitu, että ammatinharjoittajia, joiden liikevaihto ylittää 500.000 euroa, ja jotka tämän seurauksen jätisivät maksuperusteisen arvonnäköisäverotuksen ulkopuolelle, olisi erittäin vähän.

Yhdistyksen näkemyksen mukaan tämän ehdotuksen tarkoituksenmukaisuutta tulisi harkita. Mikäli arvonnäköisäverolain 137 § ja 143 § kumotaan, muut kuin kirjanpitovelvolliset verovelvolliset sekä kirjanpitolain mukaan maksuperusteiseen tilinpäätökseen oikeutetut verovelvolliset menettäisivät kokonaan nykyisen mahdollisuuden maksuperusteisen arvonnäköisäveron soveltamiseen liikevaihdon ylittäessä 500.000 euroa. Tässä tilanteessa esimerkiksi muut kuin kirjanpitovelvolliset verovelvolliset ilmeisesti joutuisivat pitämään yksinomaan arvonnäköisäverotusta varten suoriteperusteisia muistiinpanoja, vaikka nämä muutoin olisivatkin oikeutettuja pitämään muistiinpanoja esimerkiksi siinä muodossa kuin Verohallinnon päätöksessä ilmoittamisvelvollisuudesta ja muistiinpanoista on säädetty (18.12.2014, Diaarinumero: A190/200/2014). Olisi myös syytä etukäteen selvittää tarkemmin, kuinka suurta määrää verovelvollisia tämä koskisi, mikäli sääntely haluttaisiin toteuttaa tältä osin selvityksessä esitettyssä muodossa. Käytännössä arvonnäköisäverolain 137 §:n ja 143 §:n kumoaminen edellyttänee myös muuta sääntelyä, sillä ei liene perusteltua ja tarkoituksenmukaista, että uudistuksen seurauksena muodostuisi joukko arvonnäköisäverovelvollisia, joiden osalta ei olisi lainkaan tarkemmin säännelty, mistä veron määräämistä varten tarvittavat tiedot saadaan (ks. voimassa olevan arvonnäköisäverolain 209 § ja erityisesti sen toinen momentti).

Väärinkäytösten estämiseksi selvityksessä esitetään maksuperusteista arvonnäköisäverotusta soveltaville verovelvollisille ns. kuuden kuukauden sääntöä. Sen mukaan maksuperusteista arvonnäköisäverotusta soveltavan myyjän olisi luotto-tappiotilanteita lukuun ottamatta suoritettava myynnin vero viimeistään kuu-

den kuukauden sisällä tavarantoimittamisesta tai palvelun suorittamisesta. Yhdistyksen näkemyksen mukaan tulisi tarkoin harkita, onko tällainen maksuperusteista arvonlisäverotusta monimutkaistava ja verovelvollisille hallinnollisia lisäkustannuksia aiheuttava säännös välttämätön. Yhdistys pitää sinänsä tärkeänä, että arvonlisäverojärjestelmän toimivuutta horjuttaviin väärinkäyttötilanteisiin on voitava tehokkaasti puuttua. Kun maksuperusteinen arvonlisäverotus voisi kuitenkin koskea vain niitä verovelvollisia, joiden liikevaihto olisi enintään 500.000 euroa, väärinkäytösten uhka ja taloudellinen merkittävyys tulee arvioida realistisesti.

Mikäli tällainen säännös kuitenkin nähdään välttämättömäksi väärinkäyttötilanteiden ennaltaehkäisemiseksi, yhdistyksen näkemyksen mukaan säännöksen lopullista muotoilua tulisi harkita. Voimassa olevan arvonlisäverolain mukaan maksuperusteiseen arvonlisäverotukseen oikeutetuille verovelvollisille ei ole asetettu ajankohtaa, jolloin vero on viimeistään suoritettava.

Vastaavasti kaikilla muilla verovelvollisilla on tilikauden aikana oikeus soveltaa laskutusperustetta suoriteperusteen asemasta. Tämän seurauksena esimerkiksi tilanteessa, jossa myyntiä ei ole vielä lainkaan laskutettu arvonlisäverotuksessa tarkoitetulla tavalla eikä myyntihinta ole muutoinkaan kertynyt, arvonlisäveron suoritusvelvollisuus voidaan siirtää tilinpäätöskuukaudelle. Selvityksessä ehdotetun sääntelyn seurauksena maksuperusteista arvonlisäverotusta soveltavat verovelvolliset olisivat tästä johtuen muita verovelvollisia huomassa asemassa tilanteissa, joissa laskutusta ei ole vielä tapahtunut eikä myyntihintaa kertynyt. Tästä johtuen, mikäli tällaista säännöstä ylipäänsä tarvitaan, yhdistyksen näkemyksen mukaan olisi perusteltua harkita kahdentoista kuukauden säännön käyttöönottoa kuuden kuukauden säännön asemasta. Vaihtoehtoisesti säännös voitaisiin muotoilla esimerkiksi siten, että veron maksuvelvollisuus syntyisi näissä tilanteissa tilikauden viimeiselle kuukaudelle tai sille kuukaudelle, jonka aikana on kulunut kuusi kuukautta tavarantoimittamisesta tai palvelun suorittamisesta, siitä riippuen, kumpi näistä ajankohdista on myöhemmin.

Yhdistyksen näkemyksen mukaan arvonlisäverolakiin olisi ilmeisesti tarpeellista samassa yhteydessä sisällyttää säännös tai valtuutussäännös siitä, minä ajankohtana ja millä edellytyksin uuden sääntelyn mukaista maksuperusteista arvonlisäverotusta soveltava ja maksuperusteisen arvonlisäverotuksen liikevaihtoedellytykset edelleen täyttävä verovelvollinen voi vapaaehtoisesti lopettaa maksuperusteisen arvonlisäverotuksen soveltamisen ja siirtyä noudattaa arvonlisäverolain pääsääntöjen mukaisia menettelyjä.

Helsingissä 9. tammikuuta 2015

Suomen Veroasiantuntijat ry

Timo Matikkala
hallituksen puheenjohtaja

Marko Ojala
hallituksen jäsen

